

R Ö V I D E N

A PÁRIZSI BIBLIOTHÈQUE NATIONALE
ÉS A BRITISH MUSEUM KÖNYVTÁRÁNAK
NYOMTATOTT KATALÓGUSAIRÓL

A többmillió állományú nagykönyvtárak nyomtatott katalógusai mindig a szakemberek és az olvasók érdeklődésének középpontjában állottak. Az utóbbi két évtizedben ezen a téren - a technikai lehetőségek növekedésével - nagy fejlődés mutatkozik.

Az előző oldalakon Kovács Iona beszámolt - elsősorban könyvtári szakemberek részére - a Kongresszusi Könyvtár nyomtatott katalógusainak helyzetéről. Az alábbiakban két rövid hiradást közlünk a párizsi Bibliothèque Nationale és a londoni British Museum Könyvtárának nyomtatott katalógusairól.

* *

A párizsi Bibliothèque Nationale nyomtatott nagykatalógusának eddig 194 kötete jelent meg. Mint tudjuk, ez a katalógus csak a szerzős műveket dolgozza fel. Címe: Catalogue général des livres imprimés. Auteurs. Külön sorozatban kerülnek feldolgozásra az anonim művek. Ennek, valamint a szerzős művek kiegészítő kötetek kiadására később kerül sor.

A nagykatalógus ebben a régi formában az 1959-es évvel zárul. Az 1960. január 1-től a könyvtárba került nyomtatványokat a könyvtár egy új típusú katalógusban dolgozza fel, amelyben a szerzős művek mellett a testületi szerzős és anonim művek is benne vannak. Címe: Catalogue général des livres imprimés. Auteurs - Collectivités - auteurs - anonymes. Ez a katalógus 5 éves ciklusokban jelenik meg. Az 1. ciklus az 1960. jan. 1-től 1964. dec. 31-ig a könyvtárba került nyomtatványokat tartalmazza. A 300 ezer tételt magában foglaló, ofszet eljárással sokszorosított katalógus 12 folio kötetben jelenik meg, egészvászor-kötésben. Négy külön betűrendben hozza az anyagot: 1/ a latin (és ó-görög), 2/ cirill, 3/ új-görög és 4/ héber betűs szerzői műveket. Mindegyik betűrendes rész a következő rendszavakat tartalmazza: - szerzők (beleértve a közreműködőket, szerkesztőket, előszó-írókat, fordítókat stb.) - testületi szerzők (nyilvános és magán testületek) - anonim és többszerzős művek címrendszó alatt (a periodikumok és évkönyvek kivételével, amelyek külön katalógusban fognak megjelenni.) Az új katalógusnak eddig 4 kötete jelent meg.

* *

A British Museum megszerkesztette 4 millió könyvének katalógusát. Elkészült "a világ legvastagabb kötete". A 263 kék-ezüst színű kötet mindegyike

500 oldalas, súlyuk összesen több mint 13 mázsa, és 1709 angol font és 10 shilling az ára (kereken 18800 márka). Kiadták összesen 750 példányban.

Sir Frank Francis, a londoni British Museum igazgatója bemutatta intézetének katalógusát, amely a maga 4 milliónyi tételével igényt tarthat arra, hogy a nyugati világnak, megközelítően, az egyetemes összesítő bibliográfiája legyen. A katalógus a Múzeum összes könyveit felsorolja, amelyeket 1455-től 1955-ig nyugati nyelven kinyomtattak. A katalógus betűrendes (szerzői) katalógus. Hivatalos publikációk, anonim könyvek és folyóiratok külön rovatokban szerepelnek. Csupán az 1955 után megjelent kiadványok nincsenek feldolgozva, ezek a következő 10 évben további kötetekben fognak megjelenni. Ezenkívül nem szerepel néhány ezer erotikus mű, melyeket a British Museum-ban "p.c." ("private case") betűk megjelöléssel, zár alatt tartanak.

Mintegy négy millió könyvet, minden nyugati nyelven, a Gutenberg-Bibliától kezdve, felsorol a katalógus. 500 tonna famentes papírt használtak fel. Már a munkálatok befejezése előtt a katalógus összes példányát előre eladták. 38 országba jut el. Kinától kezdve, egészen Peruiig. Az Egyesült Államok 242 sorozatot vett meg, kereken 4,5 millió márkáért.

A British Museum utolsó teljes katalógusát 1881-től 1905-ig adták ki. 1931-ben megkezdték a revideált kiadás munkálatait, de 1954-ben még csak a -DEF- betűcsoportig, az 51. kötetig jutottak. Ezzel a tempóval csak 2100-ban értek volna el a Z betűig.

Lemondtak a munkák régi, "perfekciós" módszerének folytatásáról és elhárították, hogy egy sajátos fényképezőgéppel lefényképezik az olvasótermi-katalógus 1600 vastag kötetének valamennyi tételét és egy új módszerrel a helyes sorrendbe sorolják azokat.

1959 végén tizenhét szakember fogott a munkához. Havonta 60 000 tételt fényképeztek le és hetenként egy-egy új kötetet készítettek el. A katalógus folyamatosan fogja tükrözni az állományt; minden évben és minden tizedik évben egy kiegészítő kötetel fog bővülni.

Hat év abszolút gyorsasági rekord egy ilyen jellegű munkánál. A Párizsi Nemzeti Könyvtárban 1897-ben kezdtek meg egy katalógusmunkálatot. Még a mai napig sem készült el. (Megjelent a Die Welt 1966. okt. 7-i számában).

A LIBRARY JOURNAL (1967. 1.sz.) a könyvtárosképzésről.